

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานความก้าวหน้าการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ภาคเหนือ (ลำไย) และภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ พ.ศ. ๒๕๕๐
จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๔. แผนปฏิบัติงานการบริหารจัดการผลไม้ภาคเหนือ (ลำไย) ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๕. แผนปฏิบัติงานการบริหารจัดการผลไม้ภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง) ปี ๒๕๖๑
จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง รายงานความก้าวหน้าการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ภาคเหนือ (ลำไย) และภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วย"แล้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับผลไม้ในการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมทั้งสร้างเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหารสำหรับผู้บริโภค ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในเวทีการค้าโลก และสร้างความมั่นคงในอาชีพการปลูกและการผลิตไม้ผล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ รายละเอียดตามสิ่งที่มาด้วย ๒

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

มติคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้เห็นชอบแผนบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ภาคเหนือ (ลำไย) ผลผลิต ๓๘๑,๔๙๘ ตัน และแผนบริหารจัดการผลไม้ภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง) ผลผลิต ๕๔๕,๑๖๕ ตัน โดยมอบหมายให้

๑. คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) เป็นแกนหลักบริหารจัดการผลไม้ในพื้นที่ ปี ๒๕๖๑ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามแผนบริหารจัดการ

๒. กรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ช่วยกำกับดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ระวางเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนสิงหาคมเป็นช่วงที่ผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากที่สุด

๓. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์และกรมการค้าภายใน ช่วยกำกับดูแลและติดตามความเคลื่อนไหวด้านตลาดและราคา เพื่อรักษาเสถียรภาพของผลผลิตได้ตลอดฤดูกาล

๔. กรณีเกิดปัญหาอื่นๆ เช่น การขาดแคลนแรงงาน ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ช่วยกำกับดูแล พร้อมทั้งแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ (กรมส่งเสริมการเกษตร) ทราบโดยเร็ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากสินค้ากลุ่มผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย เป็นสินค้าในกลุ่ม Champion Product กล่าวคือ ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตที่ใหญ่ คุณภาพผลผลิตดี รสชาติเป็นเอกลักษณ์ ต่างประเทศให้การยอมรับ การบริหารจัดการผลไม้ในฤดูกาลให้เกิดประสิทธิภาพไม่เกิดภาวะราคาตกต่ำ หรือมีการแทรกแซงราคาบิดเบือนกลไกตลาด จึงเป็นภารกิจที่ท้าทายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่เมื่อคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ให้จังหวัดบริหารจัดการผลไม้แบบเบ็ดเสร็จด้วยตัวเอง โดยมีแผนบริหารจัดการผลไม้เป็นเครื่องมือการกำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานครอบคลุมทั้งเรื่องการจัดการเชิงคุณภาพและการจัดการเชิงปริมาณ ผลปรากฏว่า การบริหารจัดการผลไม้ทั้งระบบในปี ๒๕๖๑ สามารถดำเนินการไปในทิศทางที่ดี ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดบริหารจัดการผลผลิตได้โดยเบ็ดเสร็จ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ข้างต้น ลดภาระการขอใช้เงินจากรัฐบาลเพื่อการแก้ไขปัญหาเหมือนที่ผ่านมา อีกทั้ง ไม่มีการแทรกแซงราคา กลไกตลาดเป็นไปอย่างปกติตลอดฤดูกาล สามารถใช้เป็นต้นแบบหรือแนวทางเพื่อขยายผลการบริหารจัดการสู่สินค้าเกษตรชนิดอื่นได้ต่อไป

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ เพื่อให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ คือ “มีข้อมูลการผลิตที่ชัดเจน เพื่อเชื่อมโยงกับตลาดผู้ซื้อได้อย่างเหมาะสม” นั้นหมายถึง จังหวัดบริหารจัดการผลไม้แบบเบ็ดเสร็จด้วยตัวเอง ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งเรื่องการจัดการเชิงคุณภาพ และการจัดการเชิงปริมาณ เนื่องจากผลไม้เป็นสินค้าเกษตรที่มีความจำเพาะเก็บเกี่ยวผลผลิตตามฤดูกาล และให้ผลผลิตคราวละมากๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง (ช่วง peak) แต่มีอายุการเก็บรักษาสั้น การบริหารจัดการที่สำคัญ เป็นดังนี้

๑. การดำเนินงานพัฒนาล่วงหน้า (ก่อนผลผลิตออก)

๑.๑ ส่งเสริมการผลิตไม้ผลนอกฤดูในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีตลาดรองรับ ผ่านระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่เห็นชัดเจนคือ ในปี ๒๕๖๑ สัดส่วนผลผลิตลำไยในฤดู : นอกฤดู เท่ากับ ๖๐ : ๔๐ จากปี ๒๕๕๗ ที่มีสัดส่วนในฤดู : นอกฤดู เท่ากับ ๘๐ : ๒๐ รวมทั้งการจัดระบบการผลิต และการวางแผนการผลิตใหม่ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้มีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี

๑.๒ พัฒนาคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐาน GAP จัดทำแปลงเรียนรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกิดตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม เช่น การควบคุมทรงพุ่ม (ทำลำไยต้นเตี้ย) ตัดแต่งช่อดอก ช่อผล การห่อช่อผล ผ่านระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในปัจจุบันรวมทั้งสิ้น ๒๒๕ แปลง

๒. การบริหารจัดการในฤดูกาลหรือช่วงที่ผลผลิตออก โดยจัดสมดุลอุปสงค์ อุปทาน ดังนี้

๒.๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ชี้แจงการผลิตให้ชัดเจน โดยจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิต (Supply) สํารวจและจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่อย่างละเอียด เช่น สภาพพื้นที่ ชนิดไม้ผล พันธุ์ ปริมาณเกรด คุณภาพ ช่วงระยะเวลาการออกสู่ตลาด การกระจายตัวของผลผลิต เป็นต้น

๒.๒ กระทรวงพาณิชย์เชื่อมโยงและหาตลาดรองรับผลผลิต โดยจัดทำข้อมูลความต้องการทางการตลาด (Demand) สํารวจและจัดทำข้อมูลความต้องการผลผลิตไม้ผลแต่ละชนิด ทั้งชนิดพันธุ์ ปริมาณ คุณภาพ ช่วงระยะเวลาความต้องการของผู้ประกอบการ (ผู้รวบรวม ผู้ส่งออก สหกรณ์ โรงงานแปรรูปฯ และห้างสรรพสินค้าต่างๆ ทั้งผลสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้)

๒.๓ คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) ปรับสมดุลข้อมูลของอุปทาน (Demand) และอุปสงค์ (Supply) ตามแนวทางของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ โดยเชื่อมโยงข้อมูลประมาณการผลผลิต (Supply) ให้สอดคล้องกับความต้องการทางการตลาด (Demand) ของผลไม้แต่ละชนิด โดยมุ่งเน้นให้ผลลัพธ์สุทธิ เกิดความสมดุลและ/หรือเสมอภาคระหว่างข้อมูลประมาณการผลผลิตกับข้อมูลความต้องการทางการตลาด

๒.๔ ตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจผลไม้ประจำเขตที่เป็นแหล่งผลิตผลไม้ ติดตามและรายงานสถานการณ์การผลิต การตลาด สภาพปัญหาของผลไม้ทุกวัน

๓. ประสานและติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานเจ้าของแผน เพื่อให้มั่นใจว่าจังหวัดได้วางแผนบริหารจัดการผลไม้ในพื้นที่ของตนเองครอบคลุมเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างแท้จริง ประการสำคัญคือได้เน้นย้ำและกำชับไปยังพื้นที่แหล่งผลิต ให้วางแผนปรับสมดุลอุปสงค์และอุปทานของผลไม้ให้มีผลในทางปฏิบัติจริง

๔. ประสานติดตามให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติงาน (action plan) ของผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ให้สอดคล้องกับแผนบริหารจัดการผลไม้ในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด (คพจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานพาณิชย์จังหวัด เป็นเลขานุการเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ แผนปฏิบัติงาน (action plan) ประกอบด้วย ผลไม้ภาคเหนือ (ลำไย) ผลผลิต ๓๘๑,๔๔๘ ตัน และผลไม้ภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง) ผลผลิต ๕๔๕,๑๖๕ ตัน แสดงรายละเอียดเป็นรายเดือน/รายสัปดาห์ครอบคลุมระยะเวลาที่เริ่มบริหารจัดการผลผลิตจนถึงสิ้นสุดฤดูกาลผลิต โดยระบุกิจกรรมย่อยและปริมาณงานที่มีการบริหารจัดการผลผลิตในช่วงเวลานั้น ตลอดจนงบประมาณที่จังหวัดใช้ดำเนินการเพื่อบริหารจัดการผลไม้ในพื้นที่ พร้อมทั้งแสดงหน่วยงานที่รับผิดชอบรายกิจกรรมย่อยไว้อย่างชัดเจน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ และ ๕

๕. ผลที่เกิดขึ้น ศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ได้สรุปการรายงานสถานการณ์ผลไม้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งขณะนี้เป็นเวลาจังหวัดได้บริหารจัดการผลไม้ตามแผนของตนเองเฉลี่ยในภาพรวมได้เกินร้อยละ ๖๐ โดยมีผลงานในเชิงประจักษ์ นั่นคือ เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ไม่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต และยังมีเสถียรภาพด้านราคาตลอดฤดูกาล ดังนี้

๕.๑ ผลไม้ภาคเหนือ (ลำไย) ผลผลิต ๓๘๑,๔๙๘ ตัน

๕.๑.๑ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว ๓๐๙,๒๒๙ ตัน หรือร้อยละ ๘๑.๐๖

๕.๑.๒ ราคาลำไยสดช่อเกรด AA ราคา ๓๑ บาท/กิโลกรัม เกรด A ราคา ๒๕ บาท/กิโลกรัม เกรด B ราคา ๑๖ บาท/กิโลกรัม และ เกรด AA+A ราคา ๒๔ บาท/กิโลกรัม

๕.๑.๓ ราคาลำไยสดรวมเกรด AA ราคา ๒๒ บาท/กิโลกรัม เกรด A ราคา ๑๓ บาท/กิโลกรัม เกรด B ราคา ๕ บาท/กิโลกรัม และเกรด C ราคา ๑ บาท/กิโลกรัม

๕.๒ ผลไม้ภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง) ผลผลิต ๕๔๕,๑๖๕ ตัน

๕.๒.๑ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว ๒๒๖,๗๗๖.๗๗ หรือร้อยละ ๔๑.๖๐

๕.๒.๒ ทุเรียนเก็บเกี่ยวแล้ว ๑๒๓,๗๔๗.๕๗ ตัน หรือร้อยละ ๔๔.๔๘ ราคาทุเรียนหมอนทอง เกรด A ราคา ๗๒ บาท/กิโลกรัม เกรด B ราคา ๕๕ บาท/กิโลกรัม และเกรดคละ ราคา ๕๑.๗๕ บาท/กิโลกรัม

๕.๒.๓ มังคุดเก็บเกี่ยวแล้ว ๖๙,๒๕๐ ตัน หรือร้อยละ ๖๑.๙๔ ราคามังคุด เกรด A ราคา ๕๒.๗๕ บาท/กิโลกรัม เกรด B ราคา ๓๕ บาท/กิโลกรัม เกรด C ราคา ๒๓.๐๕ บาท/กิโลกรัม และเกรดคละ ราคา ๑๕ บาท/กิโลกรัม

๕.๒.๔ เงาะเก็บเกี่ยวแล้ว ๒๙,๒๔๖.๘๐ ตัน หรือร้อยละ ๓๔.๔๙ ราคาเงาะ เกรด A ราคา ๑๔ บาท/กิโลกรัม และเกรดคละ ราคา ๑๓ บาท/กิโลกรัม

๕.๒.๕ ลองกองเก็บเกี่ยวแล้ว ๔,๕๓๒.๒๐ ตัน หรือร้อยละ ๖.๔๔ ราคาลองกอง เกรด A ราคา ๓๒.๕ บาท/กิโลกรัม เกรด B ราคา ๒๒.๕ บาท/กิโลกรัม เกรด C ราคา ๑๖.๗๕ บาท/กิโลกรัม และเกรดคละ ราคา ๒๐ บาท/กิโลกรัม

๕.๓ เมื่อเปรียบเทียบราคาผลผลิตในช่วงพืช (ช่วงเดือนสิงหาคมโดยประมาณ) ระหว่างปี ๒๕๖๐ กับ ปี ๒๕๖๑ ในภาพรวม พบว่าราคาผลผลิตปี ๒๕๖๑ ยังอยู่ในเกณฑ์ดีเมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๐ และเกษตรกรยังมีกำไรจากการขายผลผลิตตามกลไกตลาดปกติ ดังนี้

หน่วยนับ : บาท/กิโลกรัม

ผลผลิต	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ต้นทุนการผลิตปี ๒๕๖๐ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
ลำไย AA (ภาคเหนือ)	๒๔.๖๐	๓๑	๑๐.๗๐
ทุเรียน A (ภาคใต้)	๗๖.๖๑	๗๒	๑๖.๐๖
มังคุด A (ภาคใต้)	๓๓.๘๘	๕๒	๑๖.๘๑
เงาะ A (ภาคใต้)	๒๖.๑๘	๑๔	๑๐.๔๐
ลองกอง A (ภาคใต้)	๓๗.๐๕	๓๒.๕	๖๔.๐๔

คาดการณ์ว่า เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิตผลไม้ในเดือน กันยายน ๒๕๖๑ จะมีมูลค่าการซื้อขายผลไม้ทั้ง ๕ ชนิดไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยประมาณ

๖. แนวทางพัฒนาช่วงต่อไป

๖.๑ จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นรายสินค้า และเน้นการพัฒนาแบบการเข้าถึงแหล่งผลิต ภายใน ๓ ปี

๖.๒ พัฒนาคุณภาพ...

๖.๒ พัฒนาคุณภาพผลไม้ตามระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีสัดส่วนเกรด AA : A : B เท่ากับ ๕๐ : ๓๐ : ๒๐ ภายใน ๓ ปี

๔. ผลกระทบ

๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ ในช่วงที่ผลไม้ออกสู่ตลาดในปริมาณมาก (ช่วง peak) เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ไม่ต่ำกว่าราคาต้นทุน และมีกำไรเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๓๐ วิถีตลาดผลไม้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการแทรกแซงราคาหรือบิดเบือนกลไกการตลาด

๔.๒ ด้านความร่วมมือ ในพื้นที่มีการบูรณาการเพื่อบริหารจัดการผลไม้อย่างเป็นรูปแบบ สามารถใช้แผนบริหารจัดการผลไม้เป็นต้นแบบ (model) สำหรับสินค้าเกษตรชนิดอื่นได้

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบผลความก้าวหน้าการบริหารจัดการผลไม้ ปี ๒๕๖๑ ภาคเหนือ (ลำไย) และภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง) ทั้งนี้ เพื่อให้ส่วนราชการได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษรา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๓๘๑๖

โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๒๖๒๒ ๐ ๒๕๗๙ ๑๙๘๑

E – mail : Fruitworkmore@gmail.com